



Évfordulós köszöntések ■ Május 5-én **Ézsiás Józsefet** és **Guba Juliannát** 60. házassági évfordulójuk alkalmából köszöntötték a képviselő-testület tagjai! ■ Július 3-án szintén 60. házassági évfordulót ünnepelt **Nagy Vilmos** és **Rác Izolda**! További békeességben eltöltött közös éveket kívánunk nekik is!



Június 27 – augusztus 29. ■ Idén nyáron is kézműves foglalkozáson vehettek részt az alkotni vágyók a **Strandi Strandfoglalkozások** keretén belül. A tematikus alkalmakon leporello, ékszer, álarc és textilészer készítésére, valamint textil- és képfestésre volt lehetőségük a látogatóknak.



Július 25–26. ■ **Summer Mix** és **Retro & Rock partik**. Egymás után két este is zenei eseményt szervezett a HVPmusic csapata. A változatos zenei programokat a már-már megszokott italkínálat, valamint Streetfood ételek tették teljessé. A két nap alatt több mint tíz fellépő követte egymást, közülük talán a legismertebb az **Éberkóma** nevű formáció.



Július 31 – augusztus 3. ■ A hagyományos bogdányi **Búcsú Hétvégét** idén is nagy érdeklődés kísérte. Az eseménysorozat öt napja alatt változatos programok közül szemezgethetett a kultúra iránt fogékony látogató. A legnagyobb érdeklődést idén is a **Szimfonikus Dalest** váltotta ki, amely idejére teljesen megtelt a Rendezvénytér! Bővebb beszámoló az újság 8–9. oldalán található.



Augusztus 8. ■ **Só, Liszt és Kítartás.** A podcast sorozat következő állomásán Heim Endrével beszélgetett Ágoston Ádám a családi vállalkozás nehézségeiről és csodáiról. Érdekes volt végigülni a kb. másfél órát, mert sok érdekes információt tudhattunk meg kedvelt pékségünkről.



Augusztus 15. ■ **Gin Tonic kóstolás.** A Művelődési Ház felső udvarán került megrendezésre ez az újszerű program a DRINK n PARTY szervezésében. A változatos alapanyagokból kevert 5 tételes italsor mellett helyben sült olasz pizza csillapította az étvágyat. Mindeközben a jó hangulatról a Titán Trió gondoskodott.

Kiadja: Dunabogdány Község Önkormányzata ISSN 2498–4612 ■ Felelős szerkesztő: Olgyay János ■ A szerkesztőbizottság tagjai: Hock Zsuzsa / Kristóf Edit / Olgyay János
 ■ Címlapfotó: Ezerszingomba ■ Elérhetőségeink: +36 26 391 025, www.dunabogdany.hu, hirado@dunabogdany.hu ■ A szerkesztőbizottság fenntartja magának a jogot arra, hogy a cikkeket rövidített, szerkesztett változatban közölje (max. terjedelem: 4500 karakter). Teljességükben, bővebb képi illusztrációval az újság facebook oldalán lesznek olvashatók. Az októberi számba a cikkek leadási határideje szeptember 15. A szövegeket word-dokumentum formátumban, a képi illusztrációkat jó minőségben, külön mellékletben csatolva várjuk. ■ Tördelés, nyomdai előkészítés: Várady-Szabó Bence ■ Nyomás: Spori Print Vincze Kft., Fv.: Víznerne Vincze Ingrid, www.sporiprintv.hu

Egy szívében örökké bogdányi

Községünk díszpolgára Kreisz Regina (Regina Lorey) elhunyt.

Tizenöt évesen élte át családja internálását és szülőháza elkobzását. Két évre rá, 1947 augusztusában – mintegy 850 bogdányi sorstárásával együtt – kitelepítették szülőházájából, Németország szovjet megszállási övezetébe. Négy év után Nyugatra szökött, majd a Stuttgart melletti Leutenbachban talált otthonra. Bár otthonának mindig Duna-bogdányt tartotta...

Úgy emlékszem rá, amikor csak hazalátogatott, amennyit csak bírt, énekelt és táncolt. És megfatalodott. Legutolsó ilyen útjain, „csak még egyet táncolni”, a botját is mindig eldobta. Mintha hat évtizedet akart volna bepótolni és belesűríteni a pillanatba. Ilyenkor a zene szárnyán szállt, az otthoni énekszó, bogdányi muzsika vette körül. Akkor volt otthon igazán.

Mindig szívesen fogadta Németországban a Bogdányból jött vendéget. Egy-egy ilyen látogatás alkalmával is mindig muzsikáltunk, kérésére leginkább magyar dalokat. Láthatóan szenvedett a honvágytól. Sok bogdányi



és magyar sorsa (volt) ez: kinti gyökerű családdal, de hazahúzó szívvel élni egy életet idegenben... Ebben a szívben bogdányi emlékek éltek, maga pedig megannyi bogdányi relikvia között élt lakásában.

Legutóbb, néhány hete, a júniusi leutenbachi úton látogattuk meg egy intézményben, betegágyánál. Megrázó volt, ágya felett egy festményen a bogdányi templom, és mi utoljára zenéltünk neki...

Dunabogdány voltaképpen neki köszönheti a testvértelepülési kapcsolatot. 1990-ben vagyunk, a leomlott vasfüggöny hegein az el-

szakítottóság senkiföldjén újra a kapcsolódások száalai nyúlnak át és érnek egybe. Bizakodó várakozás lengi be a változásokat. Regionális szinten, alulról (is) szerveződik Európa szövete. Magyarország ázsioja a keletnémetek átengedése miatt hatalmas ekkor Németországban. A Harle – házaspár, (a férj bánáti sváb, a feleség Leutenbach alpolgármestere) keleti kapcsolatot keres. Magyarország: a „schwäbische Türkei” jön szóba, esetleg Baranya. Regina néni kéri a kereső delegációt, ejtsék útba a szülőfaluját. Megállnak Bogdányban, máris felülírják a programot, létrejön a kapcsolat. Ahogy mondani szokták, a többi már történelem.

Kreisz Regina, a két település érdekében kifejtett tevékenysége elismeréseként, 2002-ben kap Dunabogdány díszpolgára címet. Ha már a történelem úgy hozta, hogy polgára nem lehetett, ez talán adott számára egy piciny elégtételt a történelemmel szemben.

Ezúton is szeretném kifejezni legőszintébb részvételemet és közösségünk együttérzését a családnak! Szeretettel gondolunk rá, őrizzük emlékét! Hálával szívünkben búcsúzunk, Dunabogdány közössége nevében.

■ Liebhardt András
polgármester

Köszönjük szépen!

Wir bedanken uns sehr herzlich für die vielen Beileidsbekundungen und tröstenden Worte, die uns zum Tod von Regina Lorey geb. Kreis, unserer lieben Mutter, Schwiegermutter, Großmutter und Urgroßmutter aus ihrer ungarischen Heimat erreicht haben.

Viele ihrer Freunde aus Dunabogány haben sie in den letzten Wochen noch besucht und mit ihr gesungen und gebetet. Wir haben Sie am Donnerstag den 31.07.2025 in Leutenbach beigesetzt.

Unser Dank gilt allen Freunden, Bekannten und Verwandten aus Dunabogdány für die großartige Freundschaft, die ihr und unserer ganzen Familie immer entgegengebracht wurde. Unser herzlichster Dank gilt auch Herrn Bürgermeister Liebhardt für seine tröstenden und ehrenden Worte während der Trauerfeier. Wir möchten auch der Gemeindeverwaltung danken und den Bürgermeistern Schusztner und Horváth für die große Ehre sie zur Ehrenbürgerin zu ernennen und die zahlreichen guten Worte, die ihr in Ihrer Heimat bei vielen Gelegenheiten entgegengebracht wurden. Regina war 70 Jahre in Leutenbach zuhause, daheim war sie immer an ihrer geliebten Donau in Dunabogdány.



Regina Lorey
geb. Kreis

* 23.09.1930 † 22.07.2025

Regina schrieb selbst, dass wir nicht traurig sein sollen, wir werden uns schon wiedersehen. So wollen wir es halten, wenn wir an sie denken.

Danke schön für alles!

■ Rudolf, Alois,
Thomas und Andreas
Lorey mit Ihren Familien

”

Seid nicht traurig meine Lieben,
wir werden uns schon
wiedersehen.

Wo tausend kleine Lichter
über die Donauwellen tanzen,
wo der Wind mit den silbernen
Pappelblättern leise spielt,
Ja – dort werde ich sein,
am Donaustrand,
mein geliebtes Heimatland.

↑ Regina néni búcsú üzenete

Nyelvek Európai Napja

Az Európa Tanács kezdeményezésére 2001 óta minden évben szeptember 26-án ünnepeljük a Nyelvek Európai Napját. A nap célja, hogy a kontinens nyelvi sokszínűségét állítsa reflektorfénybe. Ez ráirányítja a figyelmet a nyelvtanulás fontosságára is.

TÉVHIT VAGY VALÓSÁG?

„Komoly problémák vannak a hazai fiatalok idegennyelv tudásával”. Ezt a mondatot szerintem évtizedek óta halljuk. Szeretném kihangsúlyozni, hogy az írásnak nem célja a részletes problémafeltárás, így nagyívű következtetéseket sem fogalmaz meg. Számokat, összefüggéseket, miérteket, érdekességeket viszont annál inkább!

Fogadjuk el azt az alapvetést, hogy a „nyelvtudás” és a „nyelvismeret” kifejezések majdnem szinonimák, árnyalatnyi különbség lehet közöttük. A passzív nyelvtudás inkább a nyelvismeret, az aktívabb gyakorlati használat pedig a nyelvtudáshoz lehet közelebb. A különféle statisztikák megjelenésénél mindig felmerül a kutatás módszertana, illetve az, hogy ezek a felmérések általában önbevalláson alapulnak. Tehát nem vizsgálják a beszélők valódi nyelvi kompetenciáit. Az iskolás korosztály nyelvtudására vonatkozóan az országos kompetenciamérési eredményekből lehet részleteket megtudni. A fenti kérdést ezért sem fogjuk most itt megválaszolni.

A svábok takarékosak, a németek precízek, az olaszok szeretik a délutáni szieszát,

a magyarokra pedig még a magyarok szerint is jellemző, hogy mindenről szeretjük megmondani a tutit. A nyelvismeret önbevallása területén viszont valahogy túl szerények vagyunk. A többi nép csak bátrabb, vagy tényleg ennyivel jobban tud nyelveket? A legutóbbi népszámláláskor például vizsgálták a digitális jártasságot szintén önbevallás alapján, ott vajon magabiztosabbak voltunk?

NÉZZÜK A SZÁMOKAT! MILYEN IDEGEN NYELVEKET BESZÉLÜNK?

Egy 2022-es Eurostat felmérés szerint Magyarországon a 25–64 éves korosztály 51,3%-a nem beszél idegen nyelveket, ez az arány 2007-ben még 74,8% volt, de 2016-hoz képest is van némi javulás (57,6%). Újdonság, hogy jelen kutatás vizsgálta a 18–24 közötti lakosságot, itt az országban 31,2% nyilatkozott úgy, hogy nem beszél semmilyen idegen nyelvet. Az uniós átlag 12,7%.¹ Fordítsuk meg a dolgot, a fiatalok 70%-a beszél a magyaron kívül valamilyen idegen nyelvet, ez azért nem rossz!

Nem meglepő, hogy hazánkban a leggyakoribb beszélt idegen nyelv az angol, 2022-ben már 2.428.295 beszéli (2011 – 1.589.180 fő). A német a második 1,2 millió fő beszéli, százezerrel többen, mint tíz évvel korábban. Harmadik az orosz nyelv 204 ezer beszélővel, 147 ezer ember beszél franciául, 138 ezer románul, a latinul beszélők száma viszont tíz év alatt a felére (6742 fő) esett vissza.²

„Would you like to learn a new language”? A nyelvtanulási hajlandóságot is vizsgálták a 15 és 30 év közötti EU-s állampolgárok között. Azaz, hogy a fiatalok szeretnék-e egyáltalán nyelveket tanulni. Én szerencsére nem ezt tapasztalom, de az eredmények értelmében Magyarországon csak a megkérdezettek 61%-a nyilatkozta azt, hogy szeretne további nyelveket tanulni.³ Ez sajnos a ranglista utolsó helyének megszerzéséhez volt elegendő. Persze lehet, hogy azért nem akarnak további nyelveket tanulni, mert már tudnak, de azért talán ne ebből induljunk ki.

A 2022. évből erre is találunk felméréseket, amelyek összecsengenek a fenti számmal. A hazánkban megkérdezettek 18%-a állította, hogy kettő vagy annál több idegen nyelvet ismer (14,2% kettő, 3,8% pedig három vagy több idegennyelvet beszél), az unióban 37% volt ez az arány. A fiatalabb korosztályban, valamint a magasabb iskolai végzettséggel rendelkezők körében a nyelvtudás aránya magasabb. A magyar nők és férfiak nyelvtudása között viszont nincs számottevő különbség.⁴

IDEGENNYELV-TANULÁS AZ ISKOLÁBAN

Magyarországon legkésőbb a 4. évfolyamon kell elkezdni az idegennyelv- oktatást, de számos iskola a pedagógiai programjában rögzített módon már korábban elkezdte ezt, sokszor szakköri formában. A tanulók túlnyomó többsége a második idegen nyelvet a 7. évfolyamon találkozik. A 2024/2025. tanévben az általános iskolákban 445 ezer diák tanult angolul, 87 ezer diák németül. Elmondható, hogy az elmúlt 15 évben az angolul tanuló általános iskolások száma 20%-kal emelkedett, a németül tanulók száma viszont 45%-kal csökkent, a többi kisebb nyelv esetében is csökkenés, néhány esetben stagnálás jellemző. Érdekes adat, hogy a dunabogdányi általános iskolában a németül tanuló diákok aránya továbbra is magas, hosszú idő óta 80% körül alakul, a csökkenés mértéke ez idő alatt is csak egy-számjegyű volt.

Mi a helyzet a középfokú oktatásban? A szakképző iskolákban, a szakköznevelőkben és a gimnáziumokban az angol nyelv után a második leggyakrabban választott nyelv, a német. Érdekeség, hogy a 2024/2025. tanévben 202 ezer diák tanult angolul, 118 ezer diák pedig németül. Az általános iskoláknál tapasztalt 5:1 arány 2:1 alá módosul a gimnáziumokat tekintve, de a másik két iskolatípusnál is szűkebb az olló. Az előző tanévet 715.000 általános iskolás diák kezdte meg, 6,5% (46.094 fő) német nemzetiségi intézményben.⁵ Ez azt jelenti,



Dunabogdányi diákok az idei, ausztriai nyelvi táborban

A Nyelvek EURÓPAI NAPJA

szeptember 26.



hogy diákjaink, gyermekeink ahhoz a szűk körhöz tartoznak, akik az első évfolyamtól kezdve egészen biztosan magas óraszám-ban tanulhatják azt a nyelvet, amely a fenti számok alapján a középfokú oktatásban is nagy eséllyel az első vagy második idegen nyelv lesz számukra. Az első évfolyamokon a németül tanulók száma nálunk rendszerint közel 100%, így majdnem minden diákunk-ról elmondható az, hogy két idegen nyelvv-el elkezdte az ismerkedést. Mi ez, ha nem egy behozhatatlan előny?

NE SZINKRONIZÁLJÁK A FILMEKET, HOGY NYELVEKET TANULJUNK!

„A magyar szinkron legendás, minek nyelveket tanulni?” A mondat első felének igazságtartalmával már a gyerekek is találkozhatnak, nagyon jó fordítások és ismert szinkronhangok teszik fogyaszthatóvá már a legkiseb-bek számára is a világ minden tájáról érke-ző színes tartalmakat, legyen az könyv vagy film. A fenti mondat második felével azért erősen vitatkoznék. A Cinema City elnöke a

feliratos és szinkronos filmekkel kapcsolatos interjúban korábban ezt a megállapítást tette: „Nézzé, mi üzletemberek vagyunk, számunkra egyszerű a képlet. (...) Mi nem azért vagyunk itt, hogy neveljük az embe- reket, hanem hogy egy szolgáltatást nyújt- sunk”.⁶ Ez az ő szempontjukból logikus lehet. Néhány évvel ezelőtt kormányzati törekvés is mutatkozott arra, hogy a feliratos filmek aránya növekedjen.

KITEKINTÉS

Anélkül, hogy most én is a „tutit” akarnám megmondani, végezetül nézzünk egy érde- kességet. A nyelvtanulás akkor igazán könnyű, ha közben élvezed is. Kinek egy jó könyv, má- soknak a zenehallgatás, de egy jó film biztosan senkinek sem maradhat ki. Az Education First is rendszeresen készít felméréseket a témá- ban. A skandináv országokban a válaszadók döntő többsége elfogadja a feliratos filmeket is, talán nem lehet véletlen az sem, hogy ép- pen ezekben az országokban természetes és magas fokú az idegen nyelvek szerepe.

Azt gondolom, hogy egy bizonyos szintig minden gyerek képes megtanulni egy idegen nyelvet. Olyan környezetet és légkört kell teremteni, amely támogatja a nyelvtanulás iránti kedvet és élménnyé teszi azt. Nyelvtá- nárként, olyan gyakorlati célokat kell megfo- galmaznunk, hogy érdemes legyen elindulni ezen az úton.

A feliratos filmek önmagukban nem oldják meg a nyelvtanulás és nyelvtudás problé- máját, ahogy a zenehallgatás vagy a renge- teg nyelvtanulást segítő digitális alkalmazás sem. Önmagukban nem!

Tanulóink idegen nyelvű könnyített olvas- mányokat kapnak a tanév végén. A mai mo- dern angol és német nyelvtanításban pedig az iskolában mi is a feliratos filmek, idegen nyelvű rövid videók, a legismertebb előadók slágereikhez készült hallásértési feladatok sorával színesítjük a nyelvtanulást.

Tanuljunk nyelveket! „A nyelvtudás egy olyan kincs, ami követi a tulajdonosát min- denhová”.

■ Vogel Norbert

- 1 ec.europa.eu/eurostat
- 2 www.nepszamlalas2022.ksh.hu
- 3 www.europarl.europa.eu/at-your-service/hu/ be-heard/eurobarometer
- 4 https://ksh.hu/s/kiadvanyok/fenntarthato- fejlődés-indikátorai-2023/1-27#1-abra
- 5 www.ksh.hu
- 6 https://hvg.hu/kultura/20170508_szinkron_vs_ felirat_nyelvtanulas_nyelvtudas



Könyvtári hírek

Bizonyára sokaknak feltűnt, hogy a könyv- tárban az utóbbi fél évben megnőtt a do- bozok száma, és üresek lettek a polcok. A mi könyvtárunk – mint a térségben oly- sok – hosszú évek óta az Önkormányzat és a Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár közötti szerződés értelmében a Könyvtári Szolgálta- tási Rendszer részeként működik. Ez azt je- lenti, hogy a könyvtár működéséhez szüksé- ges feltételeket az Önkormányzat biztosítja: helyiség, berendezés, munkatárs és folya- matos nyitvatartás. A Pest Megyei Könyvtár a könyvtárszakmai feladatokat vállalja át. Ennek részét képezi az állomány gondozása, amelynek része az apasztás, vagyis a selej- tezés. Az idei évben – ez sajnos a könyvek gombásodása miatt –, nagyobb mértékű volt a tervezetthez képest.

Ezek a könyvek kerültek ki az állományból, és ezzel egy időben a tartalmában elavult és kötészetiileg megrongálódottak is törlésre kerültek. Úgy gondoltuk – mivel sok közöt- tük még ép –, esetleg olvasóinknak, az ér- deklődőknek hasznosak lehetnek. Jó böngé- szést kívánunk mindenkinek!

Örömmel osztjuk meg ugyanakkor a hírt, hogy az utóbbi hetekben sikerült „rendet vágni” a régi könyvek között is! Ebben a munkában nagy segítségünkre volt néhány dunabogdányi középiskolás: Dubniczki Vívi- en, Herr Zalán és Tóth Dominik, akik közös- ségi szolgálat keretén belül végezték ezt a munkát! Így az olvasni vágyókat ismét rend, és az új könyvek mellett a régi állomány kí- nálataival is várjuk!

■ Olgay János

„Görbeország” írófejedelme

Mikszáth Kálmán ő, a nagy palóc, akire ebben az évben illik emlékezni, hiszen 115 éve hunyt el (1847–1910). Beleillik abba a fénylő sorba, amelyet ilyen nevek alkotnak, mint Jókai Mór, Fekete István, József Attila, Márai Sándor és még több évfordulós író, költő.

Mikszáth vezet át a romantikából a realizmus regényvilágába. Jókait követve indult, anekdotázó kedve, mesemondó hangja a nagy elődhöz közelíti, egyszerű előadásmódja pedig Arany János művészetének folytatása. Később felerősödik írásaiban a realiztikus világlátás, megjelenik a kiábrándultság, az eszménytelenség érzése is; csak ezt elfedi az ő derűje, előadásának bája, humora.

Művészetére leginkább anekdotázó tehetősége jellemző. Az anekdotázó kedv benne volt a régi nemesi világban, nagyon megbecsülték, kedvelték az olyan embert, aki tudott anekdotát mesélni. A falusi kúriák vendégeskedő életében igény volt erre a szórakozásra. A nagy elődök, Arany János, Jókai Mór is szívesen toldott anekdotát elbeszéléseibe. (Napjainkban talán a viccmesélésre korlátozódott ez a hajlam.)

Mikszáth műveiben formaalkotó elemmé vált az anekdota. Egész regény épülhet rá. (Pl.: egy esernyőre, amit a babonás falu

Szent Péterének vél.) Mindennek pedig külön ízt ad Mikszáth élőlőszöbéli közvetlensége. Hogy mennyire jellemző ez a stílusára, egy megtörtént eset is bizonyítja: egyszer felolvasta valamely írását a szakácsasszonyának, s a szókimondó falusi asszonyság véleménye ez volt: „Így én is tudnék írni.” Mikszáth nagyon megörült ennek a kritikának, mert azt jelentette, hogy tökéletesen eltalálta a nép beszédmódját. Az ő ars poeticája ugyanis így szól: „Elbeszélni nem a regényíróktól tanultam, hanem a magyar paraszttól.”

Talán éppen ezért legművészebbek a falut, a jó palócokat és a tót atyafiakat ábrázoló elbeszélései, érdekességükkel, csattanóikkal, különleges szereplőikkel. Ezekben a történetekben a népi alakokat a lélek, a babonás sejtelmek világa felől mutatja be.

Regényeiben főleg a dzsentriket, a vármegyei urakat ábrázolja, bemutatva lassú hullását, pusztulását ennek a társadalmi rétegnek. Hősei vagy úri svihakok, könnyelmű alakok, vagy olyanok, mint Don Quijote, ábrándokat kergetnek, hazug fénybe burkolják megkopott életüket. Mikszáth bemutatja ennek az életformának hanyatlását, de felvillantja értékeit is; a szíve velük érez. Tudja, hogy a nemesi világnak vége lesz, hamarosan előre tör a polgári létforma, de az sem lesz jobb, abban sem találni értéket. Ez a keserű tanulsága például a Fekete város c. regénynek: azzal, hogy Görgey alispán gögös úrként meglövi a lőcsei bírót, a nemesi hatalmaskodást mutatja be; de a lőcsei vadásztársak viselkedésében már ott van a polgári mohóság, a vagyonszerzés jellemző vonása! Addig cipelik a sebesült bírót, amíg el nem vérzik, mivel egy rég kapott kiváltság szerint a bíró vérenek földszerző joga van! Nagy területet kanyarítanak így ki borsóföldnek Görgey birtokából.

Jön a pénzközpontú polgári világ – figyelmet Mikszáth, a régmúltba vetítve vissza a várható jövőképet.

Az anekdotázó kedv természetesen a regényeiben is jelen van, sőt: a sors mulatságos játékaként Mikszáth életét is végig jellemzi! Kezdve már a születési év dátumával. Életrajzírói szerint Mikszáth ragaszkodott ahhoz, hogy ő 1849-ben született, nem 1847-ben. Mivel a szabadságharc zűrzavara közben elveszett a születési bizonyítványa, fiatalíthatta magát két évvel!

A szerelem, házasság rózsás eseményei is anekdotikus kanyarokkal vannak tele. Négy év jogi tanulmányai után Balassagyarmaton lett esküdt Mauks Mátyás főszolgabíró mellett. Beleszeretett főnöke lányába, Mauks Ilonába. Nem merte egyenesen megkérni feleségül, hát kieszelte, hogy eme szándékát kérvénybe foglalja, s odacsempészi a többi aláírandó hivatalos ügyirat közé. Abban bízott, hogy a főszolgabíró aláírja elolvasás nélkül, ahogy ezt többször megtette már. Csak hát: most elolvasta! Persze hogy elutasította a kérést. A fiatalok ekkor megszöktek, titokban megesküdték. Mikszáth Pesten újságíróként próbálta eltartani feleségét, de neve még nem volt, nehezen éltek, nyomorogtak. Ráadásul első gyermekük meghalt. Ekkor Mikszáth úgy döntött, hogy váljanak el, nem akarja feleségét a nyomorba magával rántani. Elváltak, az asszony hazament szüleihez. Az író Szegeden próbált egzisztenciát teremteni, s ott sikeres újságíró lett. Nemsokára megjelent két novella kötete, a Jó palócok és a Tót atyafiak. Pályája felívelt. Ekkor újból feleségül vette elvált feleségét. (Ilona asszony egész esketés alatt sírt boldogságában.) Szép házasságuk lett, három fiúgyermekük.

Újabb anekdota az életében: újságíróként rendszeresen járt az országgyűlésekre, beszámolókat írt róla. Egyszer az történt, hogy amíg bent tartózkodott a teremben, a folyosón felakasztott új télikabátját ellopta valaki. Mérgelődve panaszkolt egyik képviselő barátjának, hogy ez a malőr azért történhetett, mert neki nincs zárható szekrénye, mint a képviselőknak. Az illető barát ebből arra következtetett, hogy Mikszáth képviselő akar lenni így szekrénye is lesz... Jelöltette őt egy kerületben, s az író megválasztották...

1910-ben az ország nagy ünnepséggel köszöntötte Mikszáth Kálmánt negyvenéves írói jubileuma alkalmából. A meghatott író így mondott köszönetet: „Akik itt voltak velem, és megünnepeltek, hazamelve elmondhatják, hogy láttak egy boldog embert.”

Két hét múlva meghalt.

■ Varsányi Viola



Szeptember 14. – Szent Kereszt felmagasztalása, Öregkálvária búcsúnapja

Az Öregkálvária tárgyi emlékei: egy térdeplő alak, aki valamit átölel. Valószínű a kereszt szárát. Ez a szobortöredék talán a legrégebbi, amelyet többször megromgáltak, legurítottak a helyéről. Azt, hogy a kezdetek óta itt állt-e, bizonyosan nem tudjuk.

Egy kereszt, amely stílusából következően későbbi, mint a talapzat. Eredetileg nem tartoztak össze. Lehetett ez egy szabadtéren felállított oltárkő, amit jóval később, a kápolna megépültével, kereszttel ellátva a régi kereszt helyébe állítottak. Sajnos a Visitatio

Canonica nem tartalmaz a kápolnára vonatkozó információt. A talapzat 1800-ban keletkezett, nem bogdányi kő. Hock Bertalan kutatásai alapján jól rekonstruálható a szövege. Íme:

HIR
PAS ?? T HAWE
DIESEN ORTH
WO MEIN
VERLANGEN IS.
ALTHA
IC R

A szöveg alapján valószínűsíthető, valaki felajánlásból építtett itt: „Itt építettem ezen a helyen, ahol az én „kívánságom” van, Jesus Christus oltárát”.

Az Öregkálvária nagy valószínűséggel 1800 körül létesült, a mára már elpusztult stációkkal együtt. Ezeket még jelöli a II. katonai felmérés (1819–1869). Kápolnát nem jelöl a térkép. Hasonló, hét stációs kálvária van Esztergomban a Szamár-hegyen. A hét stációból egyetlenegynek látszanak még a körvonalai. A többit benőtte a gaz.

Az 1867–1887-ben készült térképen jól látszik a kereszt az Öregkálvária aljában, ahonnan indulnak a stációk, és ahonnan most is indul a Keresztút a mise előtt.

A kálvária legfőképp építménye a jelenlegi kápolna, amelynek szintén története van. A hitelességét bizonyítja a korabeli anya-



könyv halotti bejegyzése. A hozzá tartozó pontos történetet többen őrzik családi hagyományként (Stágel, Schieszl, Vogel család), amely több mint legenda. Franz Schmidt és fia behajtottak a Dunába, amely éppen áradt. A kocsin vizeshordó, amit megtöltve permetlét akartak készíteni. A töltés közben az ökrök megindultak befele a Dunába. A gazda és fia nem tudták megállítani őket, s az áradó vízbe fulladtak. Az özvegy leánya esküvőjekor fogadta meg, ha Isten megsegíti őket, kápolnát építtet az Öregsvábhegy tetejére. A kápolnát sokáig gondozták a leszármazottak. A felújítás a környék lakóinak támogatásával és munkájával zajlott. Ma ehhez a szépen felújított, rendben tartott kápolnához érkezünk a keresztutat járva ezen a napon.



Mozaikdarabok Bogdány múltjából 4.

A bogdányi iskolaépületek története messze nyúlik. Mindkét felekezetnek volt önálló iskolája. A katolikus iskola nem volt messze sem a templomtól, sem a plébániától. Annak az utcának a sarkán állt, amit Templom köznek hívunk ma, s a templomtól fele vezet. Az első épületről nincsenek adataink, de a gyereklétszám növekedésével bővítették. Ehhez a T62 tervet használták föl, amelyet ma is megtalálunk a Hungaricana gyűjteményben (<https://maps.hungaricana.hu/en/MOLtervar/2215/>)

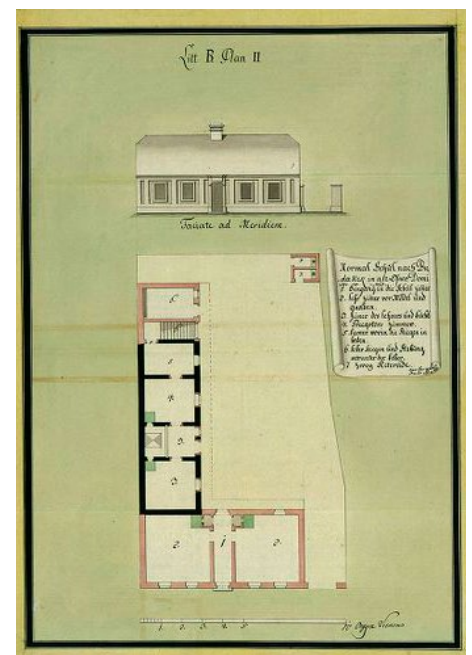
Hasonló iskola épült Zsámbékon, Budakeszin is. Pontosán tudjuk a beosztását a rajz alapján, illetve a helyiségek funkcióját is. 1. Eingang in die Schul Zimmer 2. Lehrzimmer vor Mädchen und Gnaben 3. Zimmer des

Lehrers und Küche 4. Preceptors Zimmer 5. Kammer worin die Stiegen im Boden 6. Keller, Stiegen und Stallung worunter der Keller 7. Zwey Reterade (WC)

A bejárat két oldalán két terem található, egy a lányok és egy a fiúk számára. Külön szobája volt a tanárnak, és konyha csatlakozott hozzá. A segédtanítói szoba mellett lépcső vezetett az udvarra.

Az iskola épülete mögött a kántortanító lakott.

A Zsámbéki Népiskola tervrajza →



Köszönetnyilvánítás

A legnagyobb községi rendezvénysorozat, az augusztusi búcsú hétvége után vagyunk. Szeretnék köszönetet mondani a szervező kollégáknak, valamint minden részt vevő közreműködőnek, mindazoknak, akik áldozatos munkájukkal járultak hozzá, hogy

hagyományainkban megerősödve ismét lélekemelő élményekkel gazdagodhassunk a programokon. Pillanatképekben idézném csak: volt komolyzenei est, irodalmi színház, Cserháti Zsuzsa – Máté Péter emlékkoncert, InDiretta koncert, Búcsú mise, bogdányi té-

májú fotókiállítás, hajókirándulás. Kultúra és szórakozás Bogdányban kéz a kézben jár, köszönet a részvételért, köszönet a közösségnek!

■ Liebhardt András
polgármester



↓ Az Oblivion vonósnégyes koncertje

↑ A Szimfonikus Dalest fellépői

↓ Pillanatkép a Búcsú miséről



↓ Bornai Tibor és Karinthy Vera a Művelődési Ház színpadán



↓ Táncos mulatság a hajón

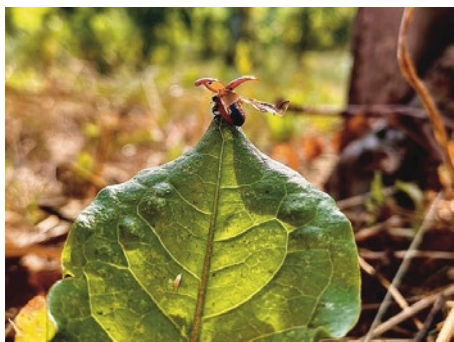


Interjú Spanisberger Annával

A búcsú hétvégén nyílt a Művelődési Ház kiállítótermében Spanisberger Anna fotóiból válogató tárlat. Ennek kapcsán kérdeztük őt.

■ **Miért kezdte bele ebbe a különleges tevékenységbe? Mióta része az életének?**

Nem tudom meghatározni azt a pontot, amikor a fotózás tudatos tevékenységgé vált az életemben, talán még most sem az. Az elején csak egyszerűen meg akartam örökíteni magamnak a jó, érdekes, számomra fontos pillanatokat, nem is igazán mutogattam a képeket, csak szerettem néhanap visszanézegetni. Egy kis idő elteltével viszont nem a nagy pillanatokat ragadtam meg, hanem inkább a hétköznapi felejthető kis apróságokat, hiszen akármilyen jelentéktelennek is tűnnek ezek, visszanézve annál nagyobb örömet okoztak. Egy katicabogár felszállása, vagy egy borús délután a kálvária dombon feltekinteni a keresztre, ezek mind olyan dolgok, amelyek lehet, elfelejtődnek a nagy rohanásban, de a róluk készült fotók kicsit visszarángatnak a földre, megnyugtatnak, és utána rohanhatunk is tovább.



■ **Milyen volt az első fényképezőgép?**

Az első fényképezőgépem ugyanaz, mint ami a mostani. Kísér engem már idestova 13 éve. Hűséges társ ő ezen az úton.

■ **Hogyan fér meg az oly csendes, ha tetszik, magányos ötvösséggel?**

Szerintem az a fajta nyitott szemmel járás, ami a fotózáshoz kell, fantasztikus műzsája az ötvösségnek. Rengeteget tudok inspirálódni kint a természetben, a városokban, útközben.

■ **A Híradó számára választottál képeket, miért ezeket?**

Nehéz a képek között válogatni, nem is igazán szeretek kiemelni egyet sem, talán ez az öt kép, öt különböző érzést váltott ki belőlem, így esett rájuk a választásom. A legtöbb fotó annyira spontán, mint az a pillanat, amit megörökít. Szinte soha nincs előre megtervezett, beállított képem. A kicsitől a nagyig minden elbűvöl. Szeretem



azokat a teljesen hétköznapi pillanatokat, amikor a nagymama receptet keres egy saját kézzel írt receptes füzetben, ennek a szépsége, úgy gondolom, nem szorul magyarázatra.

■ **Mit üzensz a képeiddel a bogdányiaknak? És mit általában a nézőknek, látogatóknak?**

Mindig járjunk nyitott szemmel! Csodás ez a föld, és ezt észre kell vennünk minden nap!

■ **A kiállításon különleges, egyedi „tárolókat” láthattunk. Ki készítette őket?**

A családom nagy segítségemre volt a kiállítás berendezésében, minden a mi kezünk munkája.

■ **Jó ötletnek tartod a folyamatos fotópályázati megjelenési lehetőséget a Bogdányi Híradóban?**

Szerintem nagyon jó ötlet, hogy több szemzőből mutassuk meg egymásnak a helyet, ahol élünk, a Bogdányi Híradó erre szerintem egy jó platform.

■ **Hock Zsuzsa**

A kiállítás szeptember 28-ig látogatható a Művelődési Ház galériájában. A kiállított képek megvásárolhatók.



Spanisberger Anna fotóiból inspirálódva, kollázkészítésre vár minden érdeklődőt Varga Anna, a Dunabogdányi Tutaj Műhely alkotó foglalkozásainak következő nyitott alkalmán. ■ **Helyszín:** Művelődési Ház ■ **Időpont:** Szeptember 13. (szombat), 10:00–12:00

A dráma, ami nem dráma...

Felgördül a függöny, és csoda történik... A színházat szeretők jól ismerik ezt. Akik pedig csinálják, tudják, ehhez nem kell sok, és mégis mennyi minden kell. A csodához nem kell drága kellékár, nem kell széles színészi eszköztár sem, amatőr gyermekek is végigvihetik az átlényegülést. Ami kell, lelkesedés és izgalom egy közös cél érdekében, és persze kell valaki, aki összefogja, valaki, aki segíti a folyamatot. Úgy is mondhatnám, szív kell hozzá.

Idén második alkalommal költözött a drámatábor egy augusztusi hétre a kultúr falai közé. A vezető, Szövényi Emma, Svájcban élő 17 éves fiatal, aki nagyszüleihez érkezett, de nyaralás helyett ír, rendez, kézben tart és intéz, hogy egy hét alatt kéttucatnyi gyermek oldódjon és koncentráljon, rendeződjön jó kedéllyel egy csapatba, egy darabba. Emma bogdányi lány, Hock – Horányi leszármazott, a művészi véna és a közösségért élés családi öröksége. Zenei pályára készül, csendes és határozott.

Aki rendezett már színjátszókat, tudja, hogy milyen nehéz végigvinni egy próba-folyamatot. Főleg egy hét alatt! Emma mégis játszi könnyedséggel veszi a feladatot. Mi a felnőttekkel, hasonlóan a kőszínházakhoz,

hagyományos, hogy ne mondjam „porosz” módszerrel dolgozunk. Kevés az összegeztethető idő, nem elég, hogy vállalja valaki a felkérést, a belépő, hogy tudja a szöveget. Nem vér és verejték folyik, de nincs nagy lelkezés, rögzítjük, ki honnan jön, merre tart takarásból takarásba, a figyelem a szerepben lévő karakterre irányul, mint karakter érdekes, „hol tart a darabban”, ehhez „igazítjuk” a játékost, a színészt illetően némi instruálás, a darabot illetően egy kicsi dramaturgia, az improvizáció lehetőleg kerülendő... Nos, önkritikát kell gyakorolnom, ezt gyerekekkel már nem lehet így csinálni. Úgy kell, ahogy Emma csinálja! Tapintható, hogy ki is nyílnak a gyerekek. Nem is a mélység a lényeg, ekkora gyerekeknél ez nem lehet elvárás, de ez a merés, lazaság fantasztikus eredménye a tábornak, és mit is kívánhat a szülő, hogy gyermeke a legjobb értelemben felszabadult legyen?! Ehhez még jön az is, hogy a bemutató, vagyis egy cél érdekében közösen kell tenni, csapatban kell dolgozni. Koncentrációt, figyelmet, fegyelmet, kiállást, közös munkát tanul az ember, Emmánál mindezt úgy, hogy játék(nak tűnik) az egész... Hálás köszönet érte! Várjuk a folytatást!

Külön öröm számomra, hogy legszebb bogdányi hagyományaink egyikét ápolja ez a tábor. Minden kis közösségi színtér fontos és hasznos a szélesebb értelemben vett bogdányi közösségünknek, de talán nem sértem meg vele a nem kultúrában utazókat, hogy ami a környező településektől megkülönböztet minket, ami a „soft powerünk”, az a zene és a színjátszás. A 19. század második feléig vissza tudjuk fejteni, mind a zenei, mind a színjátszós múltunkat. Ennek ápolása fontos. Nemcsak közösséget megtartó hagyomány ez, hanem talán a fentiekből is látszik, mennyire hasznos, mennyire hozzáadott értéké tud formálódni az egyén, egy gyermek életében.

Mit is kívánhatnánk? Tanuljanak a gyerekek zenét, gyermekeiket írássák be a zeneiskolába, ha pedig színjátszó indul, ott is érdeklődjenek! Szükség van fiatal tehetségekre ünnepeinken, szórakoztató előadásokon, a színpadon és Emma példája mutatja, a rendezői székben is. Sőt nemcsak vezetőként vagy előadóként, de a háttérben a technikusok soraiban is. Nagyon sok kiváló szakemberünk van, akik civilben itt vannak, sok lehetőség van a bogdányiakban! És az értő és mindig jelen lévő kiváló bogdányi közönségről még nem is beszéltem...

■ Liebhardt András



Az irgalmasság lelki cselekedetei:

2. A tudatlanokat tanítani

Az áldozatos szeretetnek olyan megnyilvánulása, ami különösen a mai világban ropant nehéz vállalkozás. Nem feltétlenül azért, mert az emberiség tudománya kiterjedésében és mélységben is szinte már beláthatatlan az egyén, még a legnagyobb tudósok számára is, de a harmonikus, kiegyensúlyozott és fontos tudás birtoklására és megosztására is kevés példát látunk.

További nehézség, hogy a mennyiségi tudás birtokában igen sokan el vannak telve magukkal, és kevéssé fogadják el a „tudatlan” címkét, pedig hát életvitelükből és következményeiből, embertársaikkal és a világgal való kapcsolatukból is rájöhetnének, valami nem stimmel hatalmas tudományukkal. Kísértetiesen emlékeztet a helyzet a szegény gazdagokra, akik anyagiakban bővelkedni látszanak, de még ott is szűkölködnek a fontosakban, és vagyonuk is kiegyensúlyozatlan.

A tudás átadása csak alázattal és csak alázatosaknak lehetséges. Az átadónak el kell tudnia hordozni, hogy nem kérnek az ő tanácsából, a lehető legszerényebben kell viselnie a tudományát, és miként akármely más cselekedet, így az átadás is a legnagyobb szeretetben kell történjen, még ha közben meg is köpködik az embert és támadják. Az alázatot onnan nyeri, hogy ismeri

már annyira a világot, hogy tudja, sosem lehet biztos magában, „igazában”.

De honnan vegye mégis a bátorságot, az önbizalmat a tanító olyankor is, ha sokan megvetik a tudományát? Nos, mikor látja valaki, hogy a másik kudarcokat halmoz olyan ügyekben, amelyeket maga is megszenvedett, de megtalálta rá és rendszeresen gyakorolja is a megoldást, akkor miért is ne segítene? Ha látom, hogy valaki biciklizni próbál, de láthatóan rosszul igyekszik, és kék-zöld színekben játszik, akkor csak kitémasztom kerékpáromat, és intézek pár tanácsot, és nem kárörvendve gurulok tovább, hogy kínlódjon maga.

Sokszor baj van a tanítás elfogadásával. Ha a másik értené a tananyagot, akkor könnyebben menne, de a tanítás során azt előbb meg kell értetni, ha sikerül. Ebben ugyan egyedül nem boldogulunk, kell a másik alázata, elfogadása, befogadása is. De ahogy a bűnösök megintésénél, a tudatlanok okításában is annyi a mi feladatunk, hogy mindent megtegyünk a részünkről, szeretetben és alázatban. Ez akkor is siker lesz az égiek előtt, ha okításunkat máglyahalállal jutalmazza a tudatlan közönség.

Az oktató megbocsátó alázatát és szeretetét növeli, ha együttérez a tanuló nehézsé-

geivel, botladozásaival, és megérti, megbocsátja annak ellenállását. Hiszen maga is volt ebben a fázisban, maga is volt a vonakodva tanulás bűnében, melyből megtérve boldogan szomjazza a tudást, és az oktatásból, a tanítványoktól maga is sokat tanul.

A bűnösök megintése és a tanítás is egyaránt gyógyító szakma. Sokszor nehéz megítélni, hogy egyesek maguk és mások számára rossz lépéseit tudatos bűn vagy tudatlanság mozgatja. Az eredményt tekintve sok különbséget nem tapasztalunk. Érzelmünk is igen hasonló, ha bűnökkel vagy fájdalmas tudatlansággal találkozunk. Mindkét esetben hajlamosak vagyunk botránkozni, ami csak tetézi a bajokat. Mindkét beavatkozás első lépése magunkban kell történjen, a megbocsátással. Ha egy autószerencsétlenségénél botránkozunk az áldozatok esztelen gyorshajtásán, akkor nem tudunk segíteni. Először meg kell bocsátani nekik és balszerencsájuknek, hogy összpontosítsunk a segítségre. Olykor nehéz ez a megbocsátás, mert mind a bűnös, mind a tudatlan nem rest támadni, ha valaki megérinti beteg tagját. Ezért folyamatos megbocsátásban kell lenni, hogy a támadásoktól fel-feléledő botránkozásunkat kordában tartsuk. Sejtjük, milyen az az irgalmas cselekedet, amit velünk ellenséges bűnösökön és tudatlanokon kell gyakorolnunk? Ha igen, akkor közelítünk a valódi szeretet fogalmához is.

■ Hidas András

www.templomlepcso.hu

Verspályázat

Az utóbbi időben néhányan megkeresték már a Bogdányi Híradót

írásműveikkel. Várjuk továbbra is a hasonló alkotásokat!

Lehetőségeinkhez mértén teret adunk az írás szerelmeseinek.

Csendes ősz

*Tompa ködsúllyal, lomhán csüng az őszi ég teje,
dobozba zár, vattával, halkán, puhán.
Torpanva vág a szél is madár után.
Sárga a fán kuporog, kicsit sután,
de záporozni kezd, gallyon sajog égő helye.*

■ Hock Zsófia

Zsenyei tölgy

*Villámsújtotta ezredév
Betonban keringő nedvek
Vaspánttal bár, de csak azért is
Virága sarjad a tölgynek*

*Észak felé, csakis északnak
Zöldell ki maradék ága
Őrségi délszaki széllel
Üzen az ősrégi tájba*

■ Pelva Gábor

Interjú Pelva Gáborral

■ **Nézegettem a fényképeket. Ott egy kamasz srác a Balaton(?) partján... Hogy került Bogdányaiba?**

Budapesti vagyok, illetve budai. A 70-es években a szüleim vettek itt egy telket a Fácánoson, erre épült egy kis faház. Kamaszkoromban imádtam, de fordított előjellel, ugyanis alig vártam, hogy nyáron végre kijöjjenek a telekre, én pedig egyedül «garázdálkodhattam» otthon teljes szabadságban. Koncertek, bulik stb. Akkor még nem sejtettem, hogy ez lesz az otthonom. De így alakult. 1996-ban kiköltöztünk ide a feleségemmel, gyökeret vertünk és ide születtem a gyerekek. Nem bántam meg, bár jelentősen kikerültem a fővárosi vérkeringésből. Nagy váltás volt. Itt akkoriban télen, ha voltunk a hegyen öten-hatan, sokat mondtok. Szintidő alatt tudtuk fölrakni a hólánkot. Valahogy úgy alakult, hogy számomra a Duna akkor jó, ha jobbfelé folyik, ha fordítva, nem érzem magam komfortosan. Szóval ilyen pannon gyerek vagyok.

■ **Aztán egyre többször hangszerrel, még számomra ismeretlen "formációkban". Hogyan is kell zenekart szervezni, vagy meghívást kapni ilyesmire?**

Igen, végül is zenész vagyok. Megdöbbentő élmény volt, amikor úgy 2000 táján letévedtem az IQ-ba, ahol tökéletes funky szólt élőben, fúvósokkal, ahogy kell. Ezek Bundáék voltak nagyon fiatalon. Hoppá, mondtam, ez meg mi? Itt ilyen élet van (lesz)? Ebben nekem is részt kellennem! Gyorsan így is lett. Ez aztán végképp megerősítette az itteni gyökereket. De ekkoriban volt más is. Marika néni idejében volt egy törekvés Gelniczky iskolaigazgató részéről, hogy csináljunk itt magyar népzenei táncoktatást. Sok, ma már felnőtt, gyerekként akkor ott ropta a Kultúrduvaron, ami alá mi muzsikáltunk Lehmann Tamás barátommal. Roppant érdekes, ahogy a szálak összefonódnak, hogy aztán újra szétkuszálódjanak. Ugyanis sokkal később a tolnai Lehmann borbirtokkal Bogdány mélyebb kapcsolatba került, ugye ott van egy tábla bogdányi dinka is. Sajnos a birtok már nem a családé, ha jól tudom.

Életemben sokféle formációban, sokféle lét játszottam. Annyit mondhatok, hogy zenekart szervezni emberfeletti, nagyon nehéz feladat, nem utolsósorban anyagi szempontokból is. A fiatalok, nagyon helyesen, elvannak magukkal, még van erejük. A hozzám közelebb álló korosztályok viszont már «szerte és szana» vannak. Mindenkinek minden baja van. Pont ezért az én búvópatakként néha előbukkanó projektem,

a Pelvax Zenei Műhely nem áll jelenleg állandó tagokból. Van, hogy ezt csak egyedül képviselem, itthon, többsávon feljátszott anyagokkal. De azért mindig akad egy-egy alkalom, amikor bandát kell riasztani. Szerencsére rengeteg kiváló zenész barátom van, mindenféle műfajból, szóval őket lehet zargatni adott esetben. Apropos, érdekelt téged a logó, ami minden olyan felületen megjelenik, ami a Pelvax-hoz köthető. Ezt anno én krampácsoltam össze kezdetleges képszerkesztői tudásommal, de azt hiszem, végül jól sikerült. Messziről nézve egy régies, vörös viaszpecsét, de ha jobban megnézed, bele van lopva Brueghel Parasztlakodalmából egy részlet, ami egy dudást ábrázol, aki egy már meglehetősen kapatos, korsóba kapaszkodó ember fülébe fújja a nótát... Ha megnézem az eredeti képen ezt a szélen lévő két figurát, akkor azt kell mondjam, hogy ez engem képvisel, minden mélységében. Persze a dudás, nem a hallgató...



■ **Látom a filmet, a Bűn és bűnhődést...**

Igen, jelen voltam pár, még hollywoodi produkcióban is, mint zenész. Persze nem nagy szerepben, csak mint valami hangszerrel legálább normálisan tartani tudó biodíszlet. Nincs ebben semmi különös, mindent itt forgatnak. A film az egy nagy Patyomkin-műfaj...a szemfényvesztés csúcsa. Mindenestre sok mókás történet van ezzel kapcsolatban is.

■ **Miként lesz valaki a pengetős hangszerek szerelmese?**

Szinte mindenki gitárral kezd a könnyűzenében. Nem annyira zenei, mint inkább a másik nem elbűvölésének célzatával. Akinél megfordul a sorrend, abból lesz «könnyű-

zenész». Persze ez tréfás leegyszerűsítés, és meglehetősen hímszoviniszta, úgyhogy kéretik így kezelni. Imádom a zenészlányokat! Sőt, mindenkinek zenélnie kellene, mindegy, hogy milyen szinten. Gyógyító. Ha már tudod és főleg mered énekelni csak a kedvenc dalaidat, úgy hogy közben kíséred magad gitáron, már nyert ügyed van, legalábbis magaddal szemben. Az, hogy ez merre megy tovább, csak rajtad múlik... A hangrögzítés föltalálása előtt mindenki tudott zenélni, és nem CD-t vásároltak, hanem kottát, amit aztán otthon lejátszottak maguknak. Erről jut eszembe: kevesen tudják, hogy Brahms volt többek között az, aki a gitárt társasági szintre emelte. Mivel nagy bulista és a nő nem hódolója volt, ezért folyamatosan piknikeket szervezett kint a szabadban. Nos, oda nem tudott magával zongorát vinni. Állítólag kiváló gitáros volt. Szóval a gitár egy alaphangszer, mert olyan, mint az angol nyelv: eleinte pofonegyszerű, később galaxisok nyílnak meg. És ugye az ötvenes-hatvanas évek rock&roll-ja emelte a trónusra.

Egyébként szerintem, minden csodálatom és tisztelem mellett, míg a billentyűs hangszer esetében bár élénk terül az egész zeneelmélet, térképészerűen és világokat képes fölépíteni, de mégis valamiképpen kétdimenziós, ezzel szemben a pengetős és vonós nemhogy három, hanem többdimenziós hangszer, ott a le és föl teljesen értelmét veszti, mint az űrben. A fúvósokról és ütősökről most nem beszélnék, mert az egy külön fejezet.

■ **És a nagy kérdés: (mert sokan azt hiszik, hogy az semmi, a zenélés, az „csak úgy” van) mennyit kell gyakorolni, foglalkozni mindezzel, hogy a szint megmaradjon?**

Röviden: mindhalálíg. Ez folyamatos tanulás és felejtés, aztán újratanulás egy másik szinten, fölférelés és összevarrás, plusz nem csak agyban történik. Sok múlik az izommemórián, ami ugyebár edzést igényel. De aztán a legnagyobb kihívás az az, hogy az izommemória által képzett automatizmust megtöltsük tartalommal, érzellemmel. A (jó) zene egyébként szerintem konkrétan istenbizonnyíték. «Csupán» ennyi a tétje.

■ **Hallgatom az igen sokszínű muzsikádat. Miért tartod fontosnak, hogy együtt legyetek kerek egész, mint a világ?**

Mert a világ kerek, egész. Kölcsönhatásokkal, vonzásokkal, taszításokkal, és ami a legfontosabb: rezgésekkel. Valahogy sose tudtam lecövekelni valami mellett tartósan, ezért is utálok a «szektákat» és a fanatizmust, de ez persze szét is forgácsol, ami nagy problémát jelent olykor, sokszor a befogadó oldalról. Tehát folyamatosan utazom műfajok, világok, kultúrák, szubkultúrák közt. Ha dalt írok, akkor nem egyszerűen «Dalt»

írok, hanem dalnovellát vagy dalfestményt, tele asszociációval. Ezt sokszor nehéz követni, ezért is nem lettem slágergyáros, bár pénzügyileg kifizetődőbb lett volna. Amúgy megfigyeltem, hogy érdekes módon az egyik hangszer gyakorlása, esetemben a gitár, támogatja és fejleszti a másikat is (nálam a hegedű), anélkül, hogy hozzájárulna. Persze nem a végtelenségig. A birtokunkban lévő hangszerek mindegyikét szükséges rendszeresen «lelovagolni», különben be-savanyodnak. Egy hangszer élő organizmus, méghozzá lélekkel rendelkező. A tárgyi világ és az emberi alkotás elképesztő csodája, tehát a lelket nekünk kell belevinni. Furcsa módon én a fegyverekkel rokonítom a hangszereket, tartalom és forma egységének tekintetében. Persze abszolút ellenkező előjellel. Ide tartozik még az, hogy én alapvetően népzenezőként határozom meg magamat. Nem magyar népzenező, hanem általában. Minden, amit én játszom, azaz a blues, jazz, latin, rock, az tulajdonképpen népzene valahol. És én mindent, amit a zenéről tudok, a népzeneből merítettem. Klasszikust egyáltalán nem tudok. Ha azt mondom, hegedülök, akkor ez nem igaz, mert a klasszikus hegedű és a népi (nemcsak magyar, hanem ír, török, bolgár, amerikai, stb.) hegedű két különböző hangszer, bár fizikailag ugyanolyan. De megszólaltatásban és egyáltalán mindenben teljesen más. Nem véletlen, hogy az angol megkülönbözteti: violín és fiddle. Szóval én «fiddle»-ista vagyok. Roppant értékesnek tartom a mai «crossovert», ami keresztezi a különféle műfajokat, és nagy lett az átjárás. Ez mindenkinek jó. A klasszikus zenész felszabadul, a «könnyűzenész» megkomolyodik. Tanulunk egymástól.

■ **Olvasom az interjúdat a Szkénével, a „Bélával”... Mit kell ahhoz megélni, hogy az ember pontosan tudja, mert innen úgy néz ki, Te pontosan tudtad, hogy mi a Te világod, utad?**

Bevallom, bár folyamatosan tudtam, hogy ez az én utam, csak azt nem tudtam, hogy hogyan kell rajta helyesen járni. Óriási hiba volt! Ennek szerteágazó okai vannak. Az én történetem nem egy sikertörténet. Tehát az önismeret fogalma velem kapcsolatban? Hm... A színház amúgy rengeteget adott nekem, sokat köszönhetek neki. De! Sajnos egyben el is kényelmesített, hiszen, amikor sokat játszottam színházi zenészként, akkor bár rengeteget tanultam, de ez egy időgyilkos, fárasztó, sokszor zárványos műfaj, és én anno nem találtam elég erőt magamban arra, hogy emellett időben fölépítem, divatos szóval élve, a brandemet. Ez hiányzik most, de nagyon!

■ **Elindultál az irodalom fele is. Milyen belső késztetés, milyen indíttatás kell ehhez?**

Az az intés, hogy ne írj, hanem inkább és elsősorban olvass. Van ilyen szak, hogy írószak? Nincs. Az írást nem lehet tanítani, tanulni. Későn jött az írás igénye, addig maximum dalszövegekben jelentkezett. Aztán valahogy jött, úgy nagyjából a Covid előtt és közben. Rengeteg ötletem és vázlatom van, mindenhol papírcetlik vannak, tele az ötletmappa. Sokszor fejben írok, bármely tevékenység közben. Ha igazából írok, akkor azt mindig kapásból csinálom. Jön és kész. Mostanában félreraktam, mert zavar a zaj, a tülekedés és a sznobizmus mindent megmérgező áradata, és beletekinthettem egy kicsit a könyvkiadás és egyáltalán az egész bugyraiba, ami nem vidám, továbbá taszít a totális átpolitizáltság, a törzsi bunkókkal való hadonászás. Kérlek, adj ki! Nem adlak. Miért nem? Mert nem vagy ismert, és üzleti alapon működünk. Hogy legyen ismert, ha nem adsz ki? Stb...Ezért utálom azt a kifejezést is, hogy «zeneipar». De mint mondtam, fejben és a fiókban van muníció. Bármikor berobbanhatom.

■ **Jól beszélsz oroszul, s ezt életed során hasznosítottad is, ha jól olvasom. Mit tett Hozzád, a zenédhez, az írásaidhoz ez a kultúra?**

Igen, gyerekként, az elsőtől az ötödik osztályig Moszkvában éltem. Bevágtak egy orosz iskolába, fél évig csak meredtem ki a fejemből, mint egy sült keszeg, aztán a gyermeki agy csodája, elkezdtem minden erőfeszítés nélkül majdnem tökéletesen tudni oroszul. Ezt persze mind a mai napig gondosan karbantartom, olvasok, filmezek, fórumokon levelezek, néha műfordítok, segítek egy csodálatos kollégának Csehov-tanulmányában és újrafordításaiban. Ettől a do-logtól rengeteget kaptam. Először is korán belém ivódott, hogy léteznek más kultúrák, fölfogások, ez nagy hatással volt a főntebb elmondottakra is. Ezen keresztül tanultam meg, hogy az éremnek nemhogy kettő, de végtelenül sok oldala van, ami persze elbizonytalanító, de akkor is így van. Aztán testközelből ismerhettem meg ezt a felfoghatatlanul nagyívű és összetett, tulajdonképpen bizánci kultúrát és kulturálatlanságot. Ott nagyon nagy a merítés minden szempontból. Rengeteg tévhit, sőt hazugság van sajnos a köztudatban erről a világról, különösen most még gerjesztik is, ami persze nagyban az ő hibájuk is. Nagyon sértődöttek és paranoiások, miközben erősen munkál bennük a birodalmi eszme. Sajnos ez manapság abba torkollik, hogy ezerrel folyik a SZU, sőt Sztálin rehabilitálása, méghozzá törvényi szintre emelve. Ez aggasztó, bár természetesen figyelemmel kísérve a mostani nem hivatalos orosz fórumokat és csatornákat, azért ezzel közel sem minden orosz azonosul, finoman szólva. Nyilván óhatatlanul felmerül a kér-

dés, mit gondolok erről az egész háborúról. Hát nagyon egyszerűen azt, hogy a saját csapdjukba estek, és jelenleg önmaguk tükörképével harcolnak. Nagy hibát követtek el! Ugyanis az ukrán és az orosz mentalitás hajszálpontosan ugyanaz, ezt nekem elhihetik. Sokat somolygok a jól fizetett «biztonságpolitikai szagértők» (sic) badarságain. Szóval nem, kategorikusan nem állok egyik oldalon sem, és ez egy elképesztő történelmi tragédia, ami jobb lenne, ha most már véget érne valamilyen módon, különben nagyobb baj lesz. Nagyon belejötték a «bugiba». Amúgy, ha valaki úgy igazán meg szeretné érteni ennek a rettenetnek a mélységeit és igazi gyökereit, az ne a tv-ből és pláne ne az egyre jobban elzúlló internetről tájékozódjon, hanem olvassa el Bulgakov Fehér gárdáját.

■ **A COVID. Mélységek és emberi magasságok ideje. Így érzed Te is?**

Hát valóban furcsa egy időszak volt, de egyben egyfajta elcsendesedés. Alkalmat adott egy kis hátralépésre, vizsgálatra. Nekem valahol élmény volt, hogy ebben az időszakban én kaszáltam a bogdányi temetőt, sokszor Herr Jánossal duóban, de gyakran egyedül. A legszebb percek akkor voltak, amikor teljesen egyedül voltam ott, és leültem pihenni. Áhítatos, varázslatos csend, pláne az éppen leállított motoros ördögmasina kontrasztjaként. Miközben majszoltam kedvenc bogdányi juhtúrós pogácsámat, amiből mindig szigorúan 13 darabot kérek, körém gyűltek a mezei állatok a frissen vágott terület asztalkára. Rengeteg madár, tőlem egy méterre a golyánk egyike, másik irányban egy kíváncsi szarvas, arrébb egy vadnyúl. Végtelen, filozofikus nyugalom a Halál és az Élet kertjében...

■ **Most már itt vagy, nélküled szinte nincs rendezvény és szerencsére számos önálló lehetőséget is kínál a falu, a mi Bogdányunk. Lesz folytatás?**

Igen. A kedvencem az irodalmi estek, a kiállításmegnyitók. Azokon zenélni nagyon felemelő. Egyben folyamatosan érezni a falu egyedülállóságát, kulturális elkötelezettségét.

Főntebb már érintettem, hogyan kerülünk ide.

Jelenleg a ház kiürült, a gyerekek felnöttek, kirepültek. Sokat vagyok egyedül. Van időm rágódni a válságaimon...

De igen, remélem még sokáig lesz folytatás és alkalom. Sok itt a barátom, jó ismerősöm. Ha kiülök a teraszra, látom, hogy a mi Dunánk még mindig jó irányba folyik, a mi felhőink fölöttünk lebegnek, néha barátságosan, néha nem... Ez ad egyfajta reményt, megnyugvást és erőt.

■ Hock Zsuzsa

Szindbád tányérján: a vaddisznó

Vaddisznót legalább tízezer éve fogyaszt az ember. A kelták az erdő királyának tartották, régi főúri szakácskönyvekben többféleképp készítették a vaddisznót, a magyar konyha évszázadokon át őrizte a vadak elkészítésének fortélyait. A csáktornyai Zrínyi–udvar 17. századi szakácskönyvében például ez áll: „Vaddisznófőtt aki akarja jól főzni, veres bort, vizet, zsályát, majoránát, vagy feje borbába, sóba jól megfőzni.” A vaddisznó húsa nem hasonlítható a házi sertéséhez. A zsírtartalma mindössze 4,3 százalék (az is telítetlen zsírsav), 73,2 százalék vizet és 21,5 százalék fehérjét tartalmaz.

MAGYAR VADHÚS

A magyar vad világszerte népszerű, több mint kétharmada továbbra is exportcikk. A hazai egy főre jutó fogyasztása sajnos még a fél kilót sem éri el. Étkezési kultúránk elfelejtette a vadhús elkészítésének módját, sokan félnak tőle, pedig hasonló a házi sertéséhez, mindössze hosszabb főzési, illetve sütési időt igényel. A vadak húsa évszázadok óta különlegességnek számít a gasztronómiában, a természetes körülmények között élő és táplálkozó állatok húsa jóval egészségesebb, hiszen nem tápon élnek, hanem garantáltan GMO- és antibiotikummentes növényeket fogyasztanak. A vadak húsa finomabb rostú, mint a háziállatoké, és mivel szabadban élnek, és sokat mozognak, telítetlen és ómega-3 zsírsavakat tartalmaz. Nagy mennyiségben található benne ásványi anyagok, foszfor, kálium és magnézium, valamint tartalmaz nyomelemeket, vasat, cinket és szelént. B-vitamintartalmuk is magas. Tehát a vadhús fogyasztása nemcsak kulináris élmény, hanem hozzájárul az egészséges étkezéshez, és alkalmazható a diétás konyhában is. A vaddisznó íze sokkal markánsabb, erőteljesebb, mint a házi disznóé, ezért nem szabad túlfűszerezni, a bors, borókabogyó vagy a zöldfűszerek, rozmarin, zsálya jól illenek hozzá. Arra azért vigyázzunk, hogy csak is bevizsgált húst vásároljunk. Elkészítési módja az állat korától is függ: egy vaddisznósüldő természetesen rövidebb hőkezelést igényel, mint egy idősebb állat. A karajt és a combot egészben süthetjük, a lapockából, csülökből apró húsos ételek, pörkölték készíthetők. A vaddisznósüldő részei éppúgy készülnek, mint a házi disznóé. Az oldalast sütvé, BBQ-szósszal, a lapockát brassóinak, a gerincet a csontok mellett elvágva, sütőben lehet sütni.

PÁCOLÁS

Régen nehezen lehetett friss vadhúshoz jutni, vadászatok után gyakran napokig nem tárolták megfelelő körülmények között a vadhúst. Ezért terjedt el a pácolás, amely segít a mellékíz eltüntetésében, korlátozza a kórokozó baktériumok elszaporodását. Savas vagy alkoholos pácot alkalmaztak, vörösbort, ecetet, írórt használtak a pác készítéséhez. A megfelelő szállítási körülményeknek és a modern konyhai technológiáknak köszönhetően erre már nincs szükség, de a pácolás az idősebb állatok esetében a hús puhítását is szolgálja.

A VADHÚS LEGKEDVELTEBB ELKÉSZÍTÉSI MÓDJAI

- **Sütőben:** Előszívve magas hőfokon, majd letakarva alacsony hőfokon több órán át sütvé. Comb, gerinc, lapocka egyaránt ízletes ezen a módon, főleg ha szalonnával megspékkeljük, fűszerekkel ízesítjük a húst, esetleg vörösbort öntünk alá. Serpenyőben: Vadhússzeletek, apróhúsok készíthetők serpenyőben. A felforrósított serpenyőben a hús mindkét oldalát megpirítjuk, majd alacsonyabb hőfokon készre sütjük.
- **Posírozás:** Bő lében, lassú tűzön főzzük a húst. Kíméletes főzési eljárás, a főzőlé 80–90 °C-on marad.
- **Párolás:** A száraz és nedves hőkezelés kombinációja, idősebb vadaknál is alkalmazható. Először megpirítjuk a húst, majd a párolólevet folyamatosan sűrítjük. Erőteljes ízű ételt kapunk.
- **Grillezés:** Roston, nyáron vagy grillserpenyőben a kisebb, lapos, omlós vadhúsdarabokat készíthetjük el. A magas hőfoknak köszönhetően a hús külső része gyorsan megsül.
- **Füstölés:** A vaddisznó besózott vesepecsenyét 70 °C-on füstölhetjük.

Kettő pofonegyszerű recepttel támasztom alá a fentebb említett gondolatokat.

SZÁSZ VADSÜLDŐLEVES (4 FŐ RÉSZÉRE)

Hozzávalók: 80g füstölt szalonna, 120g vöröshagyma, 320g vadsüldőhús, 100g tejföl, 40g liszt, 160g vegyes zöldség, só, bors, mustár, citromlé, almaecet, babérlevél, tárkony

Elkészítése: Füstölt szalonnán finomra vágott vöröshagymát pirítunk, puhára pároljuk rajta az apró kockákra vágott vadsüldőhúst (comb, lapocka, dagadó). Ízesítjük sóval, borssal, babérlevéllel, mustárral, citromlével, almaecettel. Felöntjük a csontokból készített alaplével, tejfőllel behabarjuk, alaposan kiforralljuk. Vékony metéltre vágott zöldséget teszünk bele, frissen vágott tárkonyal fűszerezünk. Könnyen elkészíthető, tárkonyos, savanyú zöldséges raguleves.



KOCKÁZOTT VADDISZNÓSÜLDŐ, SPAGETTI, VARGÁNYA (4 FŐ RÉSZÉRE)

Hozzávalók: 400g vadsült, 300g vargányagomba, 1 fej hagyma, 3 gerezd fokhagyma, 500g spagetti, 120g kemény, érlelt sajt, só, bors, friss kakukkfű, vaj, olívaolaj

Elkészítése: Az egészben sült combot, lapockát felkockázzuk. A vargányát szeleteljük, zsiradékra finomra vágott hagymán, fokhagymán megpirítjuk, hozzáteszük a kockázott húst. Ízesítjük sóval, borssal, friss kakukkfűvel. A spagettit bő, sós vízben kifőzzük, pici főzővízzel hozzáteszük a húshoz, összeforralljuk kevés vajjal vagy olívaolajjal (vagy mindkettővel). Kemény, érlelt sajttal tálaljuk.



Milyen borokat fogyasszunk mellé? Ilyenkor jöhetnek a bikavérek, kadarkák, szép kékfrankosok. Csak egy apró megjegyzés; minden étel elkészíthető normál sertésből is.

■ Schubert Árpád

Szeptember

Akár voltunk nyaralni, akár nem, a szeptember fordulópontot jelent a kertben is. Kevésbé vágyunk már a napsütésre, inkább egy kis esőt várunk (ha lehet azért éjszaka), és a kerti munkákhoz kellemesebb hőmérsékletet kívánánk.

Színekkel teli a kertünk, és még mindig ontja bőséges terméseit, de ahogy augusztusban is, így ebben a hónapban is bőségesen van feladat. Ahhoz, hogy télen is legyen mit betakarítanunk, most kell a vetést, palántázást elvégezni.

Teendők a veteményesben: szabad földbe vethetünk tavaszi káposztát, spenótot, téli salátát, fehér és lila hagymát, retket, madársalátát. A régebbi (3 évnél idősebb) szamócátöveket cseréljük újakra. Ha október közepe előtt ültetjük el őket, akkor a következő évben teremni fognak.

Növényvédelem: a peronoszpórára utaló leveleket (pl. tök, paradicsom, uborka) permetezzük le 10 %-os tejoldattal. Folyamatosan gyérítsük (kézzel, naponta) a paradicsomon, uborkán megjelenő vándorpoloskákat. Az idei év fontos megfigyelése, hogy

felszaporodtak a veteményesben a szöcskék. Ne bántsuk őket, nagy segítők a poloskagyérítésben. Fontos teendő a meztelencsigák összegyűjtése is, hiszen hamar „lelelik” a fiatal salátákat.

Szeptembertől ültethetjük a nárcisz-, tulipán-, hóvirág-, krókuszgagymákat. A kardvirág lassan visszaszárad és kiszedhető. Megfigyeléseink alapján azonban az enyhe télnek köszönhetően a bent maradt hagyma a következő évben is kihajt, virágzik.

Itt az ideje a magfogásnak is. Gyűjtsünk magot a körömvirágról, sarkantyúkáról, labodáról, hagymáról, büdöskéről, hogy a következő évben a megfelelő helyre elszórva, védelmet nyújtson a veteményesünk növényeinek.

Teendők a gyümölcsösben: Támogassuk meg a sok gyümölcsöt hozó szilva-, és almafák ágait. Kezdődhet a szőlőszüret. Ha még nem érett, védjük hálóval, és távolítsunk el néhány levelet, hogy a fürtöket több nap érje. A fűgét – fajtától függően – már augusztustól folyamatosan szedjük. Akár naponta, mert gyorsan érik, ezért komoly „verseny” alakulhat ki köztünk és a kertünk lakói között (hangyák, darazsak, madarak) az érett csümölcsért.

Fontos tudnunk, hogy ez a bőség ideje. Ilyenkor terem zöldségből, gyümölcsből több, mint amit el tudunk fogyasztani. Gondoljunk az „ínségesebb” időszakokra, és tartósítsuk a fölösleget. A tartósítás számtalan formáját alkalmazhatjuk: befőzés, aszalás, savanyítás.

Egyre többet hallunk az utóbbi időben a tartósításnak egy régi módjáról, a fermentálásról. Érdekes a könyvtárban (!) vagy az interneten utána olvasni, kicsit belemélyedni. Az általunk megtermelt vegyszermentes élelmiszer mellé egy igazán egészséges tartósítási mód is csatlakozik így. Érdeklődjünk utána.



Tetőfedés, bádogozás, lapostető szigetelés és ács munkát vállalok.

Családi ház építéséhez állvány bérlehető.

Kocsisán György 70/5781468



↓ a bőség hónapja

↑ fermentált üdítő




SÜRGŐS VILLANY
VILLAMOSÁSSÁG - OKOSOTTHON

- ⚡ Biztonságos Otthonért Villamos Biztonsági Felülvizsgálat! ⚡
- A Sürgős Villany csapata gondoskodik otthona villamos biztonságáról! ⚡
- ✓ Tapasztalt szakemberek
- ✓ Gyors kiszolgálás
- ✓ Profi műszerekkel dolgozunk

Hívjon: +36 20 429 1761 vagy nézze meg honlapunkat: <http://surgos-vbf.hu>

👉 Kérjen felmérést most!

Grok

